

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Затверджено
Приймальною комісією
Протокол №4 від 24.01.2018 р.
Голова приймальної комісії

_____ В.П.Коцур

ПРОГРАМА

**вступного випробування з
педагогіки з методикою викладання в початковій школі**

**для здобуття ступеня «магістр»
(за спорідненою спеціальністю та перехресним вступом)**

Спеціальність 013.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму додаткового вступного випробування зі спеціальності 013 Початкова освіта (згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266) розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра відповідної спеціальності.

Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Мета додаткового вступного випробування - перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів та визначення рівня фахової підготовки. Абітурієнти допускаються до складання фахових випробувань із профільних дисциплін та екзамену з іноземної мови за умови успішного проходження додаткового вступного випробування, тобто за умови набору кількості балів, що вища за поріг «склав/не склав», який становить 100 балів.

Вступні випробування проводяться в обсязі навчальних програм з основних дисциплін навчального плану ступеня бакалавр - Педагогіка, Методика навчання освітньої галузі «Математика», Методика навчання освітньої галузі «Мова і література» (Методика навчання української мови і літературного читання).

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник повинен **знати:**

- вікові, анатомо-фізіологічні, психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку;
- вимоги до різних видів науково-дослідницьких робіт;
- літературні норми: лексичні, орфоепічні, орфографічні, граматичні, пунктуаційні;
- математичну термінологію, знакову і графічну інформацію;
- методи аналізу і моделювання, теоретичного та експериментального дослідження;
- основні функції, види і методи контролю, критерії оцінювання навчальних досягнень студентів;
- особливості інноваційних підходів до викладання основних дисциплін початкової ланки освіти, використовувати елементи інноваційних методик під час викладання дисциплін початкової ланки освіти;
- позиціонування особистісної і соціальної значущості своєї професії;

- сутність взаємозв'язку понять «контроль», «облік», «оцінка» ЗУН студентів;
- тактику взаємодії педагога з дітьми, спрямовану на формування базових якостей особистості;

- теоретичні положення розділів науки про мову;

Вступник повинен **вміти**:

- аналізувати зміст та методичний апарат підручників;
- аналізувати програмно-методичні матеріали;
- аналізувати сучасні освітні технології: сутність, завдання, класифікація, практична значущість;
- визначати типи уроків в початковій школі відповідно до специфіки навчального матеріалу;
- використовувати основні технічні засоби у професійній діяльності: працювати на комп'ютері і в комп'ютерних мережах, створювати бази даних на основі ресурсів Інтернет, з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах;
- вирішувати педагогічні задачі та запобігати конфліктним ситуаціям у галузі початкової освіти.
- виявляти зв'язки між вимогами суспільства до виховання підростаючого покоління та функціонуванням педагогічних теорій;
- встановлювати співвідношення ролі культури, науки в розвитку цивілізації і пов'язаних з цим сучасних соціальних і етичних проблем, знати структуру, форми і методи наукового пізнання, їх еволюцію;
- дотримуватися культури писемного та усного мовлення, практично володіти літературними нормами: лексичними, орфоепічними, орфографічними, граматичними, пунктуаційними та стилістичними, користуватися різними типами словників: спеціального, довідкового, літературного;
- застосовувати основні види самостійної дослідницької роботи;
- застосовувати у практичній діяльності знання із нових педагогічних технологій;
- здійснювати пошук, обробку інформації;
- інтегрувати ідеї з історико-педагогічної вітчизняної та зарубіжної спадщини для вирішення сучасних проблем педагогічної науки і практики;
- організовувати дослідно-експериментальну та дослідницьку роботи у сфері освіти та представляти її результати передусім у публікаціях;

- переносити знання у власний педагогічний досвід;
- планувати і організовувати всі види навчальних занять з педагогіки і фахових методик;
- планувати освітній процес, формулювати завдання навчально-виховної роботи з дітьми від народження до семи років;
- працювати в групі продуктивно, відіграючи провідну роль в окремих випадках;
- проводити та аналізувати урок чи систему в початковій школі;
- розробляти урок відповідно до теми та мети;
- ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією соціально-професійної діяльності;
- творчо мислити з дотриманням норм і правил інтелектуальної власності;
- формулювати педагогічно-наукову задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.

3. ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Педагогіка

Загальна та інклюзивна педагогіка з історією педагогіки

Тема 1. Предмет та завдання педагогіки. Педагогіка - наука про навчання, виховання, розвиток та формування особистості. Предмет педагогіки національної школи та її основні категорії: виховання, освіта, навчання, їх взаємозв'язок. Система педагогічних наук. Самовиховання та самоосвіта. Виховання у соціальному та педагогічному значенні.

Тема 2. Педагогічне спілкування. Сутність педагогічного спілкування. Функції спілкування. Етапи організації педагогічного спілкування. Рівні спілкування. Види спілкування. Стили спілкування та особливості їх прояву. Педагогічні умови, що сприяють ефективності спілкування:

володін

ня

психолого-педагогічними якостями та уміннями, володіння педагогічним тактом, уміння «подати себе», мовленнєва культура, гуманістична спрямованість, знання правил спілкування.

Тема 3. Основні категорії педагогічної науки. Проблема мети виховання в педагогіці. Значення мети виховання для педагогічної теорії і практики. Поняття про мету виховання. Історичний характер мети виховання. Мета виховання в національній школі. Основні завдання і зміст різнобічного розвитку особистості. Об'єктивний і суб'єктивний характер мети виховання. Закономірності як відображення сутнісної характеристики процесу розвитку. Закономірності і принципи виховання. Завдання виховання молодших школярів. Комплексний підхід до виховання як умова забезпечення різнобічного розвитку особистості. Формування та розвиток особистості в національній школі.

Тема 4. Закономірності розвитку особистості. Розвиток як специфічний процес

зміни, результатом якого є виникнення якісно нового результату. Види розвитку: фізичний, психічний та соціальний. Подібність і відмінність між поняттями «індивід», «індивідуальність», «особистість». Чинники розвитку та формування особистості: спадковість, середовище, виховання, активність, діяльність, рівень саморозвитку та самоосвіти. Акселерація як процес прискорення у фізичному розвитку людини. Гіпотези виникнення акселерації.

Тема 5. Інновації в педагогіці. Інновація як нововведення та вимога сучасного розвитку педагогічної науки. Основною характеристикою інноваційної освітньої системи є її прагнення до реалізації завдань з розвитку, навчання і виховання особистості, яка потрібна сучасній соціально-економічній системі. Саме це коректує мету освіти і виховання, зміст її реалізації, зміну цінностей, технологічне забезпечення навчально-виховного процесу. Поняття «інноваційна педагогічна технологія»: визначення та типологія. Вимоги, які висуває до особистості вчителя інноваційна педагогічна технологія.

Особистісний підхід у педагогіці, мета і завдання особистісно-орієнтованої педагогіки. Моделі особистісно-орієнтованої педагогіки.

Тема 6. Методи педагогічних досліджень. Проведення науково-дослідної роботи студентами у ВНЗ. Види НДР. Поняття «наукове дослідження», їх класифікація. Основні категорії педагогічного дослідження. Загальна характеристика методів науково-педагогічного дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень: спостереження, педагогічний експеримент, дослідження, бесіди, вивчення педагогічної документації та учнівських праць, письмове опитування, методи кількісного та якісного аналізу результатів дослідження, математичної статистики. Впровадження педагогічного досвіду, наслідків наукових досліджень і досягнень національної етнопедагогіки в практику виховання і навчання учнів початкової школи.

Тема 7. Основні принципи інклюзивної школи. Сприяння розвитку дітей з обмеженими можливостями, поліпшенню їхнього психоемоційного стану. Служба раннього втручання: завдання, принципи організації, технології. Етапи раннього втручання: звернення батьків, первинна оцінка потреб, обговорення первинної оцінки, формулювання та узгодження функціонального запиту, поглиблена оцінка відповідно до функціонального запиту, обговорення з батьками результатів оцінки та складання програми, реалізація програми з періодичним оцінюванням ефективності програми.

Тема 8. Педагогічні методи і технології по роботі з дітьми в інклюзії. Основні напрями та принципи організації психолого-педагогічного супроводу в умовах інклюзивного навчального закладу. Базові моделі інклюзивної освіти дітей з особливими потребами: постійна повна інтеграція, постійна неповна інтеграція, постійна часткова інтеграція, систематична тимчасова інтеграція, епізодична інтеграція.

Тема 9. Історія зарубіжної педагогіки. Предмет, завдання і мета курсу «Історія педагогіки», становлення педагогіки як науки. Зародження педагогічного мислення Стародавнього Світу. Антична педагогіка Греції та Риму. Теоретичне обґрунтування проблем виховання і навчання у вченнях Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита, Піфагора. Загальна характеристика культури та освіти середньовіччя. Історико-культурні передумови виникнення ренесансних традицій в Західній Європі. Ідеї видатних філософів-

гуманістів (В.деФельтре, Т.Мора, Т.Кампанелли, Е.Роттердамського). Основні тенденції розвитку педагогіки епохи Нового часу. Педагогічні концепції Я.Коменського, Д.Локка, Ж.-Ж.Руссо, І.Песталоцці, І.Гербарта. Характерні риси та головні течії реформаторської педагогіки.

Тема 10. Школа, освіта і педагогічна думка в Україні. Поняття народності виховання. Етнопедагогіка: її сутність та складові.

Першоукраїнський літопис. Введення християнства та перебудова шкільництва. Педагогічна думка в Київській Русі. Способи та типи давньоукраїнської освіти. «Повчання» Володимира Мономаха. Соціально-політичні передумови культурно-національного відродження в Україні. Школа й педагогічна думка епохи українського відродження у XVII - XVIII столітті. Освітня діяльність та педагогічні погляди Г.Сковороди.

Освітня політика Кирило-Мефодіївського товариства. Педагогічні погляди Т.Шевченка, М.Костомарова, П.Куліша. Педагогічні ідеї К.Ушинського, М.Пирогова, М.Драгоманова, Б.Гринченка. Основні концепції розвитку школи й педагогіки України в кінці XIX - на початку XX століття. Просвітницька діяльність Х.Алчевської, Т.Лубенця, Л.Українки. Українська школа та педагогіка між двома світовими війнами. Педагогічна діяльність А.Макаренка. Стан освіти, школи й педагогіки в Україні 50-90 рр. XX століття. Український педагог В.Сухомлинський. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти в Україні та в найбільших країнах світу.

Дидактика

Тема 1. Теоретичні основи дидактики. Предмет і функції дидактики, становлення дидактики як науки. Зв'язок дидактики з іншими науками. Завдання сучасної дидактики початкового навчання. Види і методи дидактичних досліджень. Поняття про зміст освіти. Реформування змісту початкової освіти. Навчальні плани і програми для початкових шкіл. Підручники для початкової школи.

Тема 2. Процес навчання. Сутність процесу навчання. Принципи і правила навчання. Етапи навчального процесу. Організація диференційованого навчання. Мотивація учіння молодших школярів. Гуманізація навчального спілкування. Організація навчального співробітництва. Емоційність процесу навчання. Формування в молодших школярів умінь вчитися як ключової компетентності.

Тема 3. Методи та форми організації навчання. Методи, технології та засоби навчання. Форми організації процесу навчання. Контрольно- оцінювальна діяльність учителя. Вимоги до сучасного уроку в початковій школі. Навчально-виховний процес у малочисельній початковій школі. Оптимізація процесу навчання. Початкова освіта за рубежом.

Тема 4. Методи навчання. Сутність і функції методів навчання. Класифікація методів навчання. Методи усного викладу навчального матеріалу. Наочні методи навчання. Практичні методи навчання. Дидактичні ігри. Самостійна робота учнів як метод навчання. Формування в молодших учнів досвіду пошукової діяльності. Вибір і поєднання методів навчання. Педагогічні технології. Підготовка навчального обладнання.

Тема 5. Форми організації навчального процесу. З історії розвитку організаційних форм навчання у початковій школі. Визначення цілей уроків. Добір змісту

й методичного забезпечення уроку. Багатоваріантність структури уроків. Дидактичні особливості уроків для учнів шестирічного віку. Дидактичні особливості інтегрованих уроків. Особливості підготовки та проведення відкритого уроку. Методика проведення екскурсій. Види домашніх завдань і способи їх перевірки.

Тема 6. Контроль та оцінка результатів навчання. Навчально-виховний процес у початковій школі. Особливості планування навчального процесу. Організація виховної роботи в початковій школі.

Теорія та методика виховання

Тема 1. Виховний простір школи I ступеня. Сутність понять «виховне середовище», «процес соціальної адаптації». Умови педагогізації середовища. Соціокультурне середовище виховання і сучасні реалії дитинства. Природне середовище, соціальне середовище, мікросередовище, виховуюче середовище, соціокультурне середовище (ніша і стихія). Сучасні реалії дитинства: економічні, політичні, соціальні, культурні, моральні. Предметно-просторове середовище. Психо-дидактичне середовище.

Тема 2. Методи виховання в початковій школі. Поняття «методи виховання» в педагогічній науці. Прийом виховання. Засоби виховання. Класифікація методів виховання. Методи виховання почуттів. Характеристика основних груп методів виховання в початковій школі. Методи формування свідомості. Роз'яснення. Бесіда. Фронтальні та індивідуальні бесіди. Метод прикладу. Виховні функції прикладу. Методи формування суспільної поведінки. Педагогічна вимога. Громадська думка. Вправління. Привчання. Доручення. Створення виховуючи ситуацій. Методи стимулювання діяльності та поведінки. Змагання. Заохочення. Покарання. Методи контролю та аналізу ефективності виховання. Форми виховної роботи з молодшими школярами: масові, групові, індивідуальні.

Тема 3. Трудове виховання молодших школярів. Сутність та завдання трудового виховання учнів. Готовність до праці: теоретична, практична, формування культури праці. Сухомлинський про трудове виховання молодших школярів. Завдання трудового виховання молодших школярів. Види трудової діяльності та вимоги до її реалізації. Вимоги до організації праці учнів. Завдання економічного виховання молодших школярів. Професійна орієнтація школярів.

Тема 4. Естетичне виховання учнів початкової школи. Основні складові естетичного виховання. Естетична свідомість. Естетичні почуття. Естетичний смак. Естетичний ідеал. Естетика поведінки. Завдання естетичного виховання. Джерела естетичного виховання. Провідні форми естетичного виховання в початковій школі.

Тема 5. Фізичне виховання учнів, формування здорового способу життя. Фізичне виховання і здоров'я нації. Зміст фізичного виховання молодших школярів. Мета фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Фізичні вправи. Гімнастика. Ігри. Спорт. Природні чинники. Гігієнічні чинники. Форми позаурочної фізкультурно-спортивної діяльності в початковій школі.

Тема 6. Статеве виховання молодших школярів. Особливості гендерної освіти та гендерного виховання в початковій школі. Статеве виховання молодших школярів. Статеві відмінності та їх вплив на статеве виховання дітей. Особливості гендерної освіти та гендерного виховання учнів початкової школи. Гендерне виховання як педагогічна проблема. Загальна картина диференціації психології хлопчиків та дівчаток у період

молодшого шкільного віку. Диференційований педагогічний вплив на формування тендерної поведінки школярів.

Теорія та методика виховання

Тема 1. Виховний простір школи I ступеня. Сутність понять «виховне середовище», «процес соціальної адаптації». Умови педагогізації середовища. Соціокультурне середовище виховання і сучасні реалії дитинства. Природне середовище, соціальне середовище, мікросередовище, виховуюче середовище, соціокультурне середовище (ніша і стихія). Сучасні реалії дитинства: економічні, політичні, соціальні, культурні, моральні. Предметно-просторове середовище. Психо-дидактичне середовище.

Тема 2. Методи виховання в початковій школі. Поняття «методи виховання» в педагогічній науці. Прийом виховання. Засоби виховання. Класифікація методів виховання. Методи виховання почуттів. Характеристика основних груп методів виховання в початковій школі. Методи формування свідомості. Роз'яснення. Бесіда. Фронтальні та індивідуальні бесіди. Метод прикладу. Виховні функції прикладу. Методи формування суспільної поведінки. Педагогічна вимога. Громадська думка. Вправлення. Привчання. Доручення. Створення виховуючи ситуацій. Методи стимулювання діяльності та поведінки. Змагання. Заохочення. Покарання. Методи контролю та аналізу ефективності виховання. Форми виховної роботи з молодшими школярами: масові, групові, індивідуальні.

Тема 3. Трудове виховання молодших школярів. Сутність та завдання трудового виховання учнів. Готовність до праці: теоретична, практична, формування культури праці. Сухомлинський про трудове виховання молодших школярів. Завдання трудового виховання молодших школярів. Види трудової діяльності та вимоги до її реалізації. Вимоги до організації праці учнів. Завдання економічного виховання молодших школярів. Професійна орієнтація школярів.

Тема 4. Естетичне виховання учнів початкової школи. Основні складові естетичного виховання. Естетична свідомість. Естетичні почуття. Естетичний смак. Естетичний ідеал. Естетика поведінки. Завдання естетичного виховання. Джерела естетичного виховання. Провідні форми естетичного виховання в початковій школі.

Тема 5. Фізичне виховання учнів, формування здорового способу життя. Фізичне виховання і здоров'я нації. Зміст фізичного виховання молодших школярів. Мета фізичного виховання. Засоби фізичного виховання. Фізичні вправи. Гімнастика. Ігри. Спорт. Природні чинники. Гігієнічні чинники. Форми позаурочної фізкультурно-спортивної діяльності в початковій школі.

Тема 6. Статеве виховання молодших школярів. Особливості гендерної освіти та гендерного виховання в початковій школі. Статеве виховання молодших школярів. Статеві відмінності та їх вплив на статеве виховання дітей. Особливості гендерної освіти та гендерного виховання учнів початкової школи. Гендерне виховання як педагогічна проблема. Загальна картина диференціації психології хлопчиків та дівчаток у період молодшого шкільного віку. Диференційований педагогічний вплив на формування тендерної поведінки школярів.

Методика навчання освітньої галузі «Математика»

Тема 1. Мета і завдання вивчення курсу. Методична система початкового курсу математики.

Предмет і завдання курсу. Зміст та принцип побудови початкового курсу математики. Основні базові поняття курсу. Зв'язок методики навчання освітньої галузі «Математика» з іншими науками. Особливості елементарної математичної підготовки дітей у закладах освіти. Поняття інваріантної та варіативної складових навчального плану початкової школи. Характеристика змістових ліній.

Тема 2. Організація вивчення курсу математики у початковій школі. Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу у початковій школі. Види та типи уроків. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз програми з математики. Особливості календарно-тематичного планування. Тематичне та контрольне оцінювання навчальних досягнень учнів з математики. Критерії оцінювання письмових робіт. Вимоги до ведення учнівських зошитів з математики. Комплекти навчально-методичного забезпечення для вчителів та учнів. Позакласна робота з математики.

Тема 3. Методика навчання розв'язування простих задач. Роль і місце сюжетних задач у програмі початкового курсу математики. Функції сюжетних задач. Загальні прийоми при роботі над простими задачами.

Тема 4. Методика навчання розв'язування складених задач. Методика навчання учнів розв'язувати складені задачі. Форми короткого запису та оформлення розв'язання складених задач. Методика розв'язання задач різних видів. Аналітико-синтетичний спосіб розв'язання складених задач.

Тема 5. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел за різними концентрами. Методика ознайомлення з: математичними операціями додавання, віднімання, множення, ділення; вивчення законів та властивостей арифметичних дій, зв'язку між компонентами та результатами дій; навчання прийомів усних та письмових обчислень у різних концентрах; правилами порядку виконання дій, у тому числі - у виразах з дужками.

Тема 6. Методика вивчення арифметичних дій та порядку виконання дій (по класах).

Тема 7. Методика вивчення найважливіших величин у початковій школі. Величини, що вивчаються у початковому курсі математики, методика ознайомлення, способи вимірювання; одиниці вимірювання; виконання арифметичних дій з іменованими числами. Методика ознайомлення молодших школярів із залежностями між пропорційними величинами (ціна - кількість - вартість; швидкість - час - відстань тощо). Методика розв'язання задач з пропорційними величинами.

Тема 8. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу у початковій школі. Формування уявлень про числові та буквені вирази, рівності та нерівності. Розв'язання рівнянь з однією змінною на 1 та 2 дії на основі взаємозв'язку між компонентами та результатами дій. Нерівності з однією змінною. Розв'язання нерівностей способом добору.

Тема 9. Методика вивчення геометричного матеріалу у початковій школі. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами. Позначення фігур буквами. Елементарні геометричні побудови. Формування уявлень про геометричні тіла. Методика ознайомлення з обчисленням периметру прямокутника (квадрата).

Тема 10. Методика вивчення дробів у початковій школі. Особливості формування уявлень про частини, дріб; поняття чисельник та знаменник дробу. Методика

ознайомлення з читанням та порівнянням дробів. Розв'язання завдань на знаходження дробу від числа та числа за його частиною.

Методика навчання освітньої галузі «Мова і література»

Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука.

Предмет та завдання курсу «Методика викладання української мови в початкових класах». Зміст і структура курсу «Методика викладання української мови». Наукові основи та джерела розвитку методики викладання української мови. Принципи навчання української мови. Методи навчання. Дидактичні засоби навчання. Урок як основна форма навчально-виховного процесу з рідної мови. Типи та структура уроків з української мови в початковій школі. Нестандартні уроки з української мови.

Тема 2. Методика навчання грамоти. Психолого-педагогічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Психологічна характеристика процесів читання і письма як видів мовленнєвої діяльності. Порівняльно-критичний аналіз методів навчання грамоти. Принципи побудови підручників з навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу й синтезу. Добукварний період навчання грамоти. Букварний період навчання грамоти. Значення і завдання букварного періоду навчання грамоти. Етапи букварного періоду. Методика ознайомлення учнів з новою буквою, звуком (звуками, що позначаються нею). Структура уроків. Післябукварний період навчання грамоти. Завдання післябукварного періоду. Структура та методика уроків читання і письма в післябукварний період навчання грамоти. Методика проведення свята прощання з «Букварем». Організація і завдання позакласного читання в період навчання грамоти. Каліграфія. Теоретичні засади методики навчання каліграфії. Методичні особливості навчання каліграфічного письма молодших школярів. Види роботи в процесі навчання каліграфічного письма.

Тема 3. Методика вивчення розділів «Мова та мовлення», «Речення», «Текст». Методика формування уявлень про мову та мовлення. Методика вивчення розділу «Текст». Робота над текстом у 1-2 класах. Робота над текстом у 3-4 класах. Методика вивчення розділу «Речення». Методика формування початкових уявлень про речення та його ознаки. Вивчення типів речень за метою висловлення та інтонацією. Робота над засвоєнням понять «основа речення», «головні члени речення». Робота над засвоєнням синтаксичного зв'язку між членами речення. Вивчення однорідних членів речення. Ознайомлення зі складним реченням.

Тема 4. Методика вивчення елементів лексикології. Лінгводидактичні основи методики роботи над словом. Робота над засвоєнням лексичного значення слова. Робота з багатозначними словами. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії. Робота з синонімами. Вивчення антонімів. Елементи фразеології в початковій школі. Види вправ з лексики та методика їх проведення. Методика проведення лексичного розбору слова в початковій школі. Словникова робота в початковій школі. Типи лексичних помилок, шляхи запобігання їм. Діалектна лексика у мовленні молодших школярів. Методика роботи з діалектизмами та русизмами.

Тема 5. Методика вивчення морфології. Етапи та методика формування граматичних понять. Типи та структура уроків. Методика вивчення іменника в початковій школі. Методика вивчення прикметника в початковій школі. Методика вивчення

займенника в початковій школі. Методика вивчення числівника в початковій школі. Методика вивчення дієслова в початковій школі. Методика вивчення прислівника в початковій школі. Методика вивчення службових частин мови в початковій школі. Морфологічний розбір та методика його проведення в початковій школі.

Тема 6. Методика вивчення морфемної будови слова. Лінгвістичні засади методики вивчення морфеміки та словотвору в початковій школі. Етапи вивчення морфемної будови слова в початковій школі. Вивчення основи слова та закінчення. Вивчення значущих частин слова. Вивчення кореня слова. Вивчення префікса. Вивчення суфікса.

Тема 7. Методика вивчення фонетики, орфоєпії та графіки. Методика ознайомлення з голосними та приголосними звуками. Правила літературної вимови мовних звуків. Методика формування умінь літературної вимови. Звуковий та звуко-буквений аналізи, методика їх проведення. Методика вивчення теми «Склад», «Наголос».

Тема 8. Методика вивчення орфографії та пунктуації. Орфографія як предмет вивчення. Поняття про орфограму. Вивчення фонетичних написань. Вивчення морфологічних написань. Вивчення семантичних написань. Вивчення історичних написань. Умови формування в учнів орфографічної грамотності. Правила правопису. Робота над їх засвоєнням. Види правописних вправ. Методика проведення правописних вправ. Диктанти. Орфографічний розбір. Словникова робота в процесі вивчення орфографії. Орфографічні помилки та робота над ними. Особливості вивчення фонетики та орфографії в контексті діалектного впливу. Робота над пунктуацією на уроках рідної мови. Пунктуаційні помилки. Робота над ними.

Тема 9. Методика розвитку мовлення. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів. Види мовлення. Структура та зміст програми з розвитку мовлення. Роботи з розвитку мовлення на лексичному рівні. Активізація словникового запасу учнів. Методика роботи словосполученням та реченням. Типові помилки в побудові словосполучень та речень. Культура мовлення. Розвиток мовлення школярів на рівні тексту. Текст як лінгвістичне поняття. Формування умінь розкривати тему та основну думку тексту. Формування уміння добирати матеріал для висловлювання.

ЗРАЗОК ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ

1.Що таке високоефективні засоби навчання, які характеризуються значною інформаційною ємністю, різноманітністю змісту, побудови форм пред'явлення навчальної інформації, а також різноманітними методичними прийомами їх використання?

- а)засоби навчання
- б)технічні засоби навчання
- в)правила навчання
- г)закономірності навчання

2.Від чого залежить структура уроку?

- а)від мети, змісту, методів, прийомів, місця уроку в системі
- б)від мети, змісту, кількості годин на тему, вікових особливостей учнів, місця уроку в системі
- в)від мети, змісту, вікових особливостей учнів, методів, засобів, місця уроку в системі
- г)від типу уроку

3.Назвати поняття, якому відповідає таке визначення: врахування в процесі навчання індивідуальних особливостей учнів у всіх його формах і методах.

- а)індивідуалізація
- б)диференціація
- в)парна робота
- г)групова робота

4.Дати визначення поняття “урок”.

- а)логічно завершений цілісний елемент навчально-виховного процесу, у результаті здійснення якого відбувається реалізація мети, завдань навчання
- б)внутрішній вияв процесу навчання
- в)зовнішній вияв процесу навчання
- г)правильної відповіді немає

5.Назвати поняття, якому відповідає таке визначення: джерела або спеціальні пристосування, які допомагають учителю здійснювати навчальний процес.

- а)засоби навчання
- б)принципи навчання
- в)правила навчання
- г)закономірності навчання

6.Назвати дидактичний засіб, який передбачає комплексний підхід до формування й засвоєння змісту освіти, що дає можливість здійснювати зв'язки між предметами для поглибленого, всебічного розгляду найважливіших понять, явищ.

- а)педагогічна інновація
- б)інтеграція навчання
- в)міжпредметні зв'язки
- г)педагогічна технологія

7.Скільки часу триває навчання на уроці для учнів шестирічного віку?

- а)30 хв.
- б)35 хв.
- в)40 хв.
- г)45 хв.

8.До якої групи ТЗН належить комп'ютер?

- а)екранних посібників
- б)звукових посібників
- в)екранно-звукових посібників
- г)правильної відповіді немає

9. Назвати логічно завершений цілісний елемент навчально-виховного процесу, у результаті здійснення якого відбувається реалізація мети, завдань навчання.

- а) урок
- б) екскурсія
- в) факультатив
- г) предметний гурток

10. Назвати групи ТЗН.

- а) екранні посібники
- б) звукові посібники
- в) екранно-звукові посібники
- г) всі відповіді правильні

11. Назвати загальні форми організації навчального процесу.

- а) індивідуальна
- б) індивідуально-групова
- в) групова
- г) всі відповіді правильні

12. Що таке багаторазове повторення певних дій або видів діяльності з метою їх засвоєння, яке спирається на розуміння і супроводжується свідомим контролем і корегуванням?

- а) вправи
- б) графічні роботи
- в) творчі роботи
- г) правильної відповіді немає

13. Що таке вимірювання рівня ЗУН?

- а) перевірка
- б) оцінка
- в) облік
- г) правильної відповіді немає

14. Оцінка-бал – це процес чи результат?

- а) процес
- б) результат
- в) процес і результат
- г) правильної відповіді немає

15. Що таке виявлення рівня ЗУН?

- а) перевірка
- б) оцінка
- в) облік
- г) правильної відповіді немає

16. Що таке перевірка?

- а) виявлення рівня ЗУН
- б) вимірювання рівня ЗУН
- в) облік рівня ЗУН
- г) правильної відповіді немає

17. Дати визначення екскурсії.

- а) позапрограмні навчальні заняття, які добровільно вибирають і відвідують учні, їхнє призначення – поглиблене вивчення окремих навчальних предметів, розвиток пізнавальних інтересів, творчих здібностей та підвищення пізнавальної активності учнів
- б) форма організації навчання, яка передбачає вихід учнів на місце розташування об'єктів

- вивчення для безпосереднього ознайомлення з ними
в)заняття, що організуються для підвищення пізнавальної активності учнів у вивченні різних навчальних предметів і розвитку творчих здібностей
г)правильної відповіді немає

18. Як розглядається екскурсія в початкових класах?

- а)метод, форма організації навчання
б)форма організації навчання
в)засіб навчання
г)всі відповіді правильні

19.3 чого складається контроль знань учнів?

- а)з перевірки
б)з оцінки
в)з обліку
г)всі відповіді правильні

20. Чим виступає екскурсія?

- а)формою і методом
б)формою і засобом
в)принципом навчання
г)правильної відповіді немає

21. Назвати поняття, якому відповідає визначення: застосування вчителем спеціальних методичних засобів з метою стимулювання, приведення в діяльний стан інтелектуальних, моральних та фізичних сил учнів для досягнення конкретної мети.

- а)інтерактивне навчання
б)активізація пізнавальної діяльності учнів
в)проблемна ситуація
г)правильної відповіді немає

22. Назвати поняття, якому відповідає визначення: навчання, суть якого полягає в тому, щонавчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії усіх учнів.

- а)інтерактивне навчання
б)активізація пізнавальної діяльності учнів
в)виховуюче навчання
г)правильної відповіді немає

23. Назвати педагога, який розробив теорію ступенів освіти.

- а)Й.Герbart
б)Ж.-Ж.Руссо
в)Я.Коменський
г)Ж.Кондорсе

24. Назвати працю Я. Коменського, у якій він виклав основні принципи навчання і форми його організації.

- а)"Велика дидактика"
б),"Закони добре організованої школи"
в),"Материнська школа"
г)правильної відповіді немає

25. Назвати сучасних педагогів-дидактів.

- а)В.Бондар
б)О.Савченко
в)Я.Кодлюк
г)всі відповіді правильні

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах: Навч. пос. - 3-є вид., перероб. і доп. / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2008. - 336 с.
2. Богданович М. В. Математична олімпіада молодших школярів / М. В. Богданович. - К.: Махаон-Україна, 2001. - 48 с.
3. Богданович М. В. та ін. Урок математики в початковій школі / М. В. Богданович. - Тернопіль: навч. книга-Богдан, 2004. - 208 с.
4. Бондар В. І. Дидактика / В. І. Бондар. - К., 2007. - 386 с.
5. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. Вишневецький. - Дрогобич: Коло, 2003. - 528 с.
6. Гадецький М. В. Організація навчального процесу в сучасній школі: Навчально-методичний посібник для вчителів, керівників навчальних закладів, слухачів ІПО / М. В. Гадецький, Т. М. Хлебнікова. - Харків: Веста: Ранок, 2003. - 136 с.
7. Дубасенюк О. А. Практикум з педагогіки / О. А. Дубасенюк. - К., 2004. - 464 с.
8. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / за ред. В. Г. Кременя; [уклад.: О. О. Любар]. - К.: «Знання», 2005. - 768 с.
9. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб / Карпенчук С. Г. - К.: Вища шк., 2005. - 343 с.
10. Коваль Л. В., Скворцова С. О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [2-ге вид., допов. і переробл.] / Л. В. Коваль, С. О. Скворцова - Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2012. - 417 с.
11. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка: підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. - К.: Знання-Прес, 2003. - 418 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
12. Левківський М. В. Історія педагогіки: Навч.-метод. посібник / М. В. Левківський. - Вид. 4-те., Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2016. - 190 с.
13. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. - Харків: «ОВС», 2002 - 400 с.
14. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. - К. : Видавничий дім «Освіта», 2012.
15. Науменко В. О. Особливості нової програми «Літературне читання» (у порівнянні з програмою 2006 року) / В. О. Науменко // Учитель початкової школи. - 2012. - № 1. - С. 26-27.
16. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти / Олександра Яківна Савченко. - К., «Грамота», 2012. - 502 с.
17. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : [посіб. для вчителів і методистів почат. навчання] / О. Я. Савченко. - 2-ге вид., доповн., переробл. - К. : Богданова А. М., 2009. - 226 с. - До 90-річчя від народж. Василя Олександровича Сухомлинського - духовного наставника українських учителів.
18. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / Василь Олександрович Сухомлинський // Вибр. твори. - К.; 1976. - Т.3.

19. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / Василь Олександрович Сухомлинський // Вибр. Твори. - К.; 1976. - Т.2.

20. Ломаковська Г. В. Сходинки до інформатики. 2 клас / Г. В. Ломаковська, Г. О. Проценко, Й. Я. Ривкінд, Ф. М. Ривкінд. - К.: «Освіта», 2012. - 160 с.

21. Теоретико-методичні засади підготовки вчителів початкової школи до запровадження освітніх технологій в умовах сучасного освітнього середовища: монографія / за заг. ред. К. Б. Авраменко. - Миколаїв : Іліон, 2016. - 172 с.

22. Фіцула М. М. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. - К.: Видавничий центр «Академія», 2002. - 528 с.

Форма проведення вступного іспиту – письмове тестування.

Кількість питань у тесті – 25

Тривалість тестування – 1 год

Критерії оцінювання - завдання оцінюється за 100 - бальною шкалою. Правильна відповідь оцінюється у 4 бали, неправильна відповідь – 0 балів. Максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів – 52.

Вступники, які набрали менше 52 балів до участі в конкурсі на зарахування не допускаються.

Голова фахової атестаційної комісії,
доц. кафедри педагогіки, теорії
та методики початкової освіти

Васенко В.В.